Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: .....

Cím: Egész Budapest részvéte kisérte utolsó útjára Gyenes Lászlót

Forrás: Nemzeti Ujság

Bp.	1924. 11. 11.		
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	(Oldal

Osztályozás	
Tárgy	92
Hely	Gyenes László
Idő	"1924"
Személy	

Egész Budapest részvéte kisérte utolsó utjára Gyenes Lászlót

(A *Nemzeti Ujság tudósitójától.*) Vasárnap délelőtt 10 órakor kisérték ki utolsó utjára a Nemzeti Szinház előcsarnokából a szinház örökös tagját, *Gyenes* Lászlót. Az az általános szeretet és tisztelet, amely Gyenes Lászlót, mint müvészt és embert körülvette, impozáns módon nyilvánult meg koporsójánál. Ezrekre menő tömeg gyült össze a *Nemzeti Szinház* előcsarnoka előtt, ahol Budapest társadalmának minden rétege képviselve volt. A gyászszertartást a Hunyadi László-opera gyászindulója vezette be. Majd az egyházi szertartás után *Kertész* K. Róbert állam-

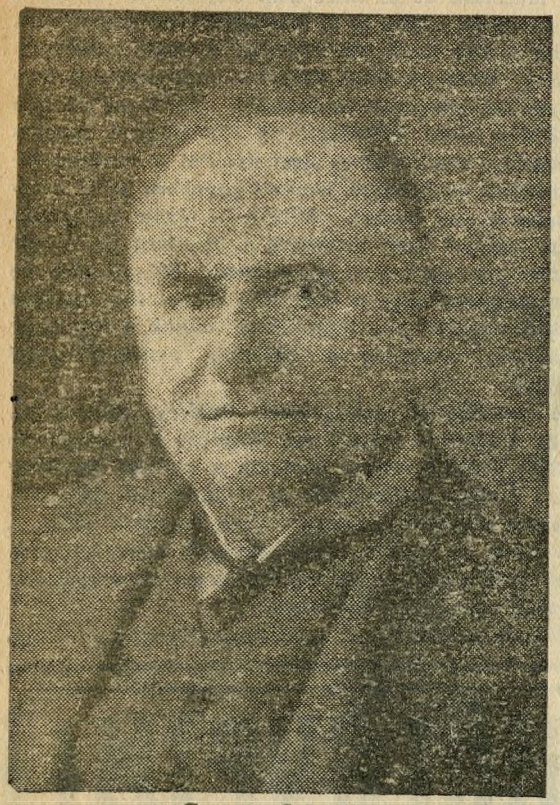

Gyenes Lász ó

a Nemzeti Szinház elhunyt nagy müvésze

titkár helyezte a ravatalra a kormány koszoruját szép beszéd kiséretében, amelyben jellemezte *Gyenes* László müvészetének és nemes patináju pályafutásának jelentőségét.

Azután *Hevesi* Sándor dr., a Nemzeti Szinház igazgatója mondott hatalmas szárnyalásu gyászbeszédet. Beszéde elején a szinész jelentőségéről mondott mély értelmü szavakat.

—*Szinész nem az, aki esténként utános, mimel valami alakot a szinpadon. Ezt megteszik mindennap százan és ezeren és mégsem szinészek. A szinész jóval több. Az ember reprezentánsa, az emberiség tükre: a szimbolikus ember.* A szinész, a mi emberi sorsunk legelevenebb és legértelmesebb jelképe.

— És mit jelent az, hogy valaki magyar szinész? Nemcsak azt, hogy magyarul játsszik, hanem, hogy egybe van forrva az anyanyelv minden misztériumával. *Minden müvész a nemzeti lét melegágyában gyökerezik s akárhogy tulnő is egy-egy müvész a nemzeten, kinőni is csak a nemzetből nőhet ki, abból a nagy és nagyszerü, közös és történelmi tudatból, melyhez éppen a legerősebb gyökér szálai fűzik.* Imádkozni és játszani csakis az anyanyelvén tud igazán az ember. *Gyenes* László — folytatta Hevesi — ebben a legigazabb értelemben *magyar szinész volt, a magyar észjárásnak, a magyar léleknek, a nagyszerü magyar józanságnak és mértéknek, a zamatos tiszta magyar beszédnek azzal az égő és világitó erejével; melyre mindig megdobban a szivünk.* Metsző józansága és szintiszta klasszikus magyar beszéde már fiatal korában oly feltünő és kiemelkedő erénye volt, hogy 40 esztendővel ezelőtt *Paulay* Ede, aki akkor szervezte meg a régi Nemzeti Szinháznak európai hirüvé vált nagy gárdáját, ebben a gárdában Gyenes Lászlónak szánta az intrikus szerepkört. Igy játszotta el: Lucifert, Mefisztót, Jágót, III. Richárdot, János királyt, *de az igazi Gyenes László — a nagyszerü magyar szinész a maga teljes testi és lelki mivoltában „A bor" premierjén tünt fel az ámuló magyar közönség előtt.* Amit Gyenes Gárdonyinak Buracs Imréjéből alkotott: egyenrangu Izső Miklósnak márványba faragott „Busuló juhász"-ával, *Arany* Jánosnak és *Petőfi* Sándornak parasztjaival.

— Parasztot ábrázolni ma is tudnak sokan, de Gyenes László parasztjában volt valami, amit ilyen erős mértékben talán nem is láttunk szinpadon: s *ez az ő parasztjának szinte megdöbbentő uri méltósága.* Ez teszi az ő Buracs Imréjét, a Karácsonyi álombeli öreg juhászát, a Rang és mód-beli parasztját: emlékezetessé, kiválóvá és feledhetetlenné.

Beszéde végén Hevesi meleg szavakkal bucsuzott el a Nemzeti Szinház nagy müvészétől, akinek nagy emléke élő hagyomány lesz a szinházmál.

Ezután a *Nemzeti Szinház* tagjai nevében *Gál* Gyula bucsuztatta el, *Dalnoki* Viktor dr. rendező az Operaház nevében, *Sebestyén* Károly igazgató az Országos Szinmüvészeti Akadémia nevében, *Harsányi* Zsolt pedig a Magyar Szinpadi Szerzők képviseletében mondott utolsó Isten hozzád-ot.

Az impozáns gyászmenet ezután a kerepesi temetőbe kisérte a holttestet. Itt a főváros által adományozott diszsirhelynél a *Testvériség* dalkör gyászdala után *Garamszeghy* Sándor mondott bucsubeszédet, a „botosok" társaságának nevében, versben vett bucsut szeretett főkapitányuktól. A megindító bucsuztató végső strófái igy szólnak:

Telt serleget többé nem nyujthatunk feléd
Botosköszöntővel, amint te rendeléd,
Sziveinket nyujtjuk, szeretettel teli,
Az utját tehozzád még itt is megleli.

Sziveinket nyujtjuk, akik körülállunk . . .
Gyenes Laci, hallod . . . jó főkapitányunk? . . .
Saját szivünket, mely nem visel most ólcát,
Igy tüzzük sirodra mi a botos pálcát.

A szeretet, hűség s megbecsülés jelét
Te irtad pálcánkra, azt hozzuk te eléd, —
Ez a Szentháromság, mely lelkedben égett,
Reánk maradt, mint a te nagy örökséged!

És most, Isten veled, ütött a záróra . . .
Ám hasztalan hull a rög Gyenes Lászlóra,
Mi a Botos rendben mindig halljuk szavát . . .
Főkapitány urunk, jó éjt . . . jó éjszakát!